

VOLKIBLOG

ERUPCIIONS HISTÒRIQUES A LES ILLES CANÀRIES

Abans de començar a parlar sobre les **erupcions històriques** a les Illes Canàries, fem un breu repàs sobre què significa aquest concepte. Una erupció històrica és aquella que ha quedat documentada per escrit. A les Canàries, el període històric s'inicia fa 500 anys amb la conquesta de l'arxipèlag. A partir de llavors, es va començar a tenir registre escrit de tots els esdeveniments que succeïen en aquesta regió. Per tant, qualsevol erupció que hagi tingut lloc a les Illes Canàries durant els últims 500 anys es considera històrica.

En aquest període de temps, les Illes Canàries han estat testimoni de 14 erupcions volcàniques històriques: 7 a La Palma, 4 a Tenerife, 2 a Lanzarote i 1 a El Hierro. Acompanya'ns a descobrir com van ser aquestes erupcions!

Quan parlem d'erupcions volcàniques, una de les primeres preguntes que ens sorgeix és: quant de temps van durar? Doncs veureu, les erupcions històriques a les Illes Canàries van durar des de 10 dies fins a una mica menys de 5 mesos. Tanmateix, l'erupció de Timanfaya a Lanzarote supera amb escreix totes les altres perquè... va durar 6 anys! Així és, des de 1730 fins a 1736.

Generalment, aquestes erupcions es van iniciar amb l'obertura de múltiples centres emissors al llarg d'una **fissura eruptiva**, on va predominar l'**activitat explosiva** (estromboliana) responsable de modelar els **cons volcànics** tan característics del paisatge canari (Figura 1a). Després d'aquesta fase inicial, va seguir l'**activitat efusiva** amb l'emissió de colades de lava que, en ocasions, van formar extensos camps de lava en funció del volum de magma emès i de les característiques del terreny (Figura 1b).

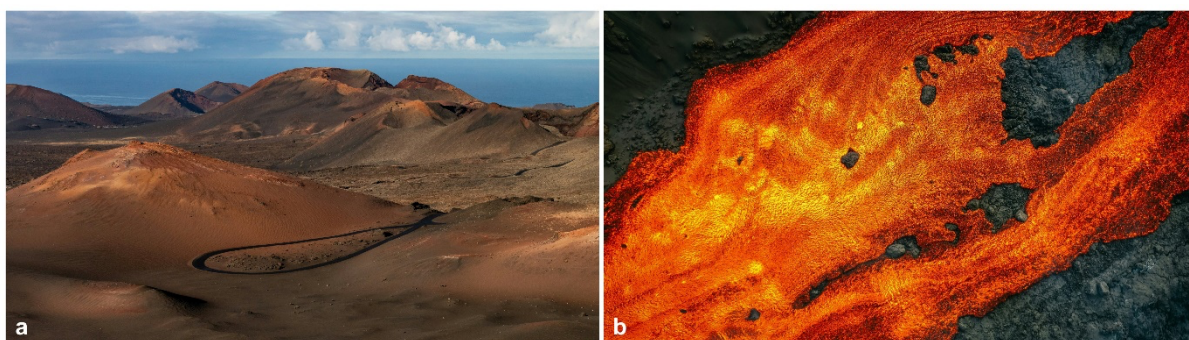
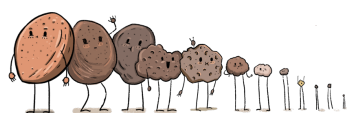

Figura 1. a. Vista general del Parc Nacional de Timanfaya a Lanzarote; <https://unsplash.com/>. b. Colades de lava emeses durant l'erupció de 2021 a La Palma; <https://unsplash.com/>.

Però com no podia ser d'una altra manera, sempre hi ha excepcions... I és que les erupcions de Tenerife de 1704-1705, Lanzarote de 1824 i La Palma de 1949 van tenir una evolució molt més complexa. En cadascuna d'elles, es van obrir múltiples centres emissors separats per diversos quilòmetres. Per tant, hem de tenir en compte que durant una mateixa erupció es pot formar més d'un volcà.

Ara que ja sabem que no totes les erupcions són iguals, vegem altres dos casos que destaquen per la seva durada i impacte, així com pel seu lloc d'emissió.

En el vulcanisme històric canari, l'erupció de Timanfaya a Lanzarote (1730-1736) és summament inusual pel que fa a durada i impacte en la societat. La lava va cobrir uns 146 km², el que equival a uns 20.000 camps de futbol, destruint 26 pobles i forçant una part important dels habitants de Lanzarote a abandonar les seves terres.

L'erupció del Tagoro a El Hierro (2011-2012) va generar un gran interès científic i mediàtic, ja que... va ser una erupció submarina! Sí, sí, l'única erupció històrica submarina de les Illes Canàries (Figura 2). Per aquest motiu, no veiem vestigis d'aquesta erupció en superfície, però sí al fons marí, on a més es van produir grans canvis en els ecosistemes.

Com a punt final a aquest blog sobre les erupcions històriques a les Illes Canàries, és important destacar que el temps que transcorre entre el final d'una erupció i l'inici d'una altra no és sempre el mateix. Un exemple d'això són les tres erupcions que van ocórrer en menys de 10 anys, entre 1704 i 1712. A l'extrem oposat, tenim el cas de l'erupció que va tenir lloc després de 85 anys de "calma", entre 1824 i 1909. Vol dir això que la següent erupció tindrà lloc, com a màxim, d'aquí a 85 anys? Doncs bé, no és tan senzill. Tot i els avenços en vulcanologia, els científics no podem predir amb certesa quan serà la pròxima erupció a les Illes Canàries. I és que les erupcions volcàniques són com les persones, totes elles úniques.

Figura 2. Efectes a la superfície de l'Oceà Atlàntic causats per l'erupció submarina del Volcà Tagoro, a uns 2 km al sud de La Restinga, a l'illa de El Hierro. Fotografia presa des d'un vol en helicòpter realitzat per l'Institut Geogràfic Nacional (IGN) i la Guàrdia Civil el 4 de novembre de 2011.

A la següent taula, trobareu un resum amb algunes de les característiques més rellevants per a cadascuna de les erupcions històriques a les Illes Canàries.

Any	Illa	Erupció	Data inici-fi	Durada (dies)
1585	La Palma	Jedey/Tajuya	19 maig – 10 agost	84
1646	La Palma	Martín/Tigalate	1 octubre – 21 desembre	82
1677-1678	La Palma	Fuencaliente	17 novembre – 21 gener	66
1704-1705	Tenerife	Siete Fuentes	31 desembre – 5 gener	66
		Fasnia	5-15 gener	10
		Arafo	2 febrer – 27 març	53
1706	Tenerife	Garachico	5 maig – 13 juny	39
1712	La Palma	El Charco	9 octubre – 3 desembre	56
1730-1736	Lanzarote	Timanfaya	1 setembre 1730 – 2 abril 1736	2041
1798	Tenerife	Chahorra	9 juny – 15 setembre	99
1824	Lanzarote	Tao	31 juliol – 1 agost	2
		Nuevo del Fuego	29 setembre – 5 octubre	7
		Tinguatón	16-24 octubre	9
1909	Tenerife	Chinyero	18-27 novembre	9
1949	La Palma	San Juan	24 juny – 30 juliol	37
1971	La Palma	Teneguía	26 octubre – 18 novembre	24
2011-2012	El Hierro	Tagoro	10 octubre – 15 febrer	129
2021	La Palma	Tajogaite	19 setembre – 13 desembre	85

Nota: – Només s’han considerat aquelles erupcions històriques llurs esdeveniments han estat confirmats amb dates i localitzacions –

Referències

Carracedo, J.C., Troll, V.R., Day, J.M.D., Geiger, H., Aulinas, M., Soler, V., Deegan, F., Pérez-Torrado, F.J., Gisbert, G., Gazel, E., Rodriguez-Gonzalez, A., Albert, H., 2022. The 2021 eruption of the Cumbre Vieja volcanic ridge on La Palma, Canary Islands. *Geol. Today* 38, 94–107. <https://doi.org/10.1111/gto.12388>

Longpré, M.-A., Felpeto, A., 2021. Historical volcanism in the Canary Islands; part 1: A review of precursory and eruptive activity, eruption parameter estimates, and implications for hazard assessment. *J. Volcanol. Geotherm. Res.* 419, 107363. <https://doi.org/10.1016/j.jvolgeores.2021.107363>

Textos: Claudia Prieto-Torrell (GEO3BCN-CSIC), Adelina Geyer (GEO3BCN-CSIC)

Il·lustracions: Noah Schamuells (GEO3BCN-CSIC)

Termes d'ús: Aquest document està publicat amb llicència CC By-NC-ND (Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada). Es permet descarregar-lo i compartir-lo lliurement sempre que es doni crèdit de manera adequada. No es pot canviar de cap manera ni utilitzar-lo de forma comercial. Veure més informació sobre la llicència CC By-NC-ND [aquí](#).

Si vols citar aquesta entrada del volkiblog:

Prieto-Torrell, C., Geyer, A., & Schamuells, N. (2025). ERUPCIIONS HISTÒRIQUES A LES ILLES CANÀRIES. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14607804>

